

Liga voor Mensenrechten

Jaarverslag 2021



LIGA VOOR
MENSENRECHTEN

VOORWOORD

DIRECTEUR

Voor u ligt het jaarverslag 2021 van de Liga voor Mensenrechten. Ook in 2021 zette de Liga zich in voor mensenrechten en gelijkheid tussen mensen, waarbij we ons focusten op onze vier hoofdthema's: Vrijheid & Veiligheid, Discriminatie, Detentie en Privacy.

De coronapandemie had een negatief effect op de mensenrechten; wie zich al in een kwetsbare positie bevond, werd vaak het eerst en het hardst getroffen door de coronamaatregelen. De pandemie heeft ook de activiteiten van de Liga sterk beïnvloed. Al vanaf het begin gaven we aan dat de besluitvorming rond de maatregelen niet democratisch verliep en dat wij ons zorgen maakten over het draagvlak voor de maatregelen. De rechtszaak voor de Raad van State kwam dan ook niet uit de lucht vallen.

Ik nodig u uit om terug te kijken op 2021 en om vast te stellen dat er ondanks de pandemie veel is gerealiseerd. De Liga heeft zich op allerlei aspecten van mensenrechten in België en Europa gericht. Er wordt onder meer nader ingegaan op de groei van onze impact en verbinding, de Lokale Integrale Veiligheidscel (LIVC)-gids, de NAPAR-coalitie en ons nieuwe Police Watch project. We zijn er trots op dat deze onderwerpen veel aandacht in de media kregen in 2021.

Dit verslag geeft mij ook nog eens de kans om de medewerkers en de vrijwilligers te bedanken voor hun grote inzet in deze pittige tijden. De grote betrokkenheid van de leden van de Raad van Bestuur en de Ligaraad heeft er toe bijgedragen dat we ook in 2021 een organisatie waren die volop groeit en in de spotlight staat. Hoogtepunten van het jaar waren voor velen van ons dan ook de rechtszaak rond de pandemie wet en de heropening van de culturele sector aan het einde van 2021.

Met veel belangstelling kijken we uit naar de nieuwe huisvesting die we samen met onze Franstalige zusterorganisatie La Ligue des droits humains in Brussel hebben gevonden. We hopen daar binnenkort naar toe te kunnen verhuizen en verheugen ons op de nieuwe mogelijkheden die Brussel ons zal bieden.

Ik wens u veel genoegen met het lezen van dit verslag.

Liefke Dolmans | Directeur



INTERVIEW

MET ONZE VOORZITTER

Voor dit jaarverslag hebben wij onze voorzitter, Kati Verstrepen, geïnterviewd om extra inzichten te geven over het afgelopen jaar. De antwoorden van dit interview zijn verspreid over het gehele verslag.

Hoe heb jij, als voorzitter van de Liga, het afgelopen jaar ervaren?

'Als voorzitter van de Liga vond ik het een ongelooflijk boeiend jaar, net als het jaar daarvoor. Het is natuurlijk verschrikkelijk dat we deze pandemie moeten meemaken om te beseffen hoe belangrijk mensenrechten zijn, hoe snel mensenrechten ingeperkt kunnen worden en wat de consequenties hiervan zijn. Ik denk dat samen met het woord 'corona' het woord 'mensenrechten' een van de woorden is die het meest gevallen is het voorbije jaar. Ik heb nog nooit zoveel aandacht gezien voor mensenrechten.

Het is vooral met angst dat ik heb gezien hoe snel politici mensenrechten (in sommige gevallen) kunnen opofferen om mensen een vals gevoel van veiligheid te geven. En hoe gemakkelijk het motto 'we moeten vrijheden opgeven om veiligheid te waarborgen' gebruikt wordt. We hadden dat al gezien in de strijd tegen terreur, en we zien dat nu opnieuw in de strijd tegen het virus. Dit is beangstigend. Wel denk ik dat heel wat mensen voor de allereerste keer beseften wat mensenrechten zijn en hoe belangrijk ze zijn. Hoe belangrijk vrijheid is. Hoe het aanvoelt om dingen niet te kunnen doen. Niet omdat het nodig is, niet omdat het nuttig is, maar omdat de wet het zegt. Waarom? Daarom.

Ik hoop dat mensen die dit nu gevoeld hebben zich ook kunnen verplaatsen in het leven van mensen die dit altijd ondervinden. Mensen die geen Europese nationaliteit hebben en niet zomaar de wereld kunnen rondreizen zonder visum. Mensen die minder mobiel zijn en überhaupt niet naar buiten kunnen, corona of niet. Mensen die minder financiële middelen hebben en die nooit naar een restaurant kunnen, ook al mag het wel. Dus ik hoop dat meer mensen tot inzicht gekomen zijn wat vrijheid is, wat mensenrechten zijn, dat ze meer respect en mededogen hebben. Dat hier wat meer solidariteit uitkomt.'

Kati verstrepen | Voorzitter



INHOUD

5	Onze missie	
	Mensenrechten voor iedereen in België	5
	Thema's van de Liga	6
7	Impact en Verbinding	
	Vrijheid en Veiligheid	7
	Corona maatregelen	
	LIVC gids	
	Discriminatie	10
	NAPAR coalitie	
	Vlaams Mensenrechten Instituut	
	Stop Etnisch Profileren	
	Privacy	14
	Dataretentie	
	Detentie	15
	Gevangenis in Dendermonde	
16	Police Watch	
18	Prijs voor Mensenrechten	
	30ste editie: vrijheid	18
	30 jaar Prijs voor Mensenrechten	20
21	Huis voor Mensenrechten	
23	De beweging	
	Organisaties	23
	Tijdschriften	23
24	Communicatie en de Liga in de pers	
	De pers	24
	Groei	24
25	De Liga als organisatie	
	Wie werken er samen aan de Liga?	25
	Financiën	26
	Kwaliteitszorg	27

Onze missie

Mensenrechten voor iedereen in België

De Liga bouwt aan een vrije en open samenleving waarin mensenrechten er zijn voor iedereen. Daarbij stellen we een constructieve dialoog over mensenrechten-dilemma's voorop. We streven er met andere woorden naar om (gemeenschapsvormende) processen van 'bridging' in de samenleving te stimuleren en te faciliteren.



EVOLUTIE VAN MENSENRECHTEN

Mensenrechten zijn onderhevig aan veranderingen, denk bijvoorbeeld aan de veranderende invulling van het begrip 'mens-zijn' en collectieve belangen bij individuele rechten als het recht op privacy. Ook maatschappelijke ontwikkelingen als digitalisering, verstedelijking, toenemende economische druk, veiligheid en de klimaatvraag hebben een invloed. Deze ontwikkelingen leiden tot een toenemende fragmentering van de samenleving waarbij mensenrechten en de bijhorende solidariteit onder druk komen te staan. Deze evoluties zetten ons aan tot nadenken over de toekomstige invulling van mensenrechten. Om het draagvlak voor de mensenrechten vandaag de dag en in de toekomst te vergroten focussen we op meer verbinding en vergroten van de impact.

VERBINDING EN IMPACT VERGROTEN

We hebben een vruchtbare verhouding en wisselwerking ontwikkeld tussen beleidswerk, bewegingswerk en juridische actie. Onze kennis en expertise, opgebouwd gedurende decennia, werd ook in 2021 uitgebreid én ontsloten voor een breder publiek door middel van campagnes, standpunten en aanbevelingen, kritische berichtgeving, lezingen, debatten, vormingen, brochures, tijdschriften, onze website, sociale media en publieke acties. Deze mix blijft voor ons hét middel om impact te genereren en zo mensenrechten steviger te verankeren in onze democratische samenleving.



Thema's van de Liga

Het begrip mensenrechten is een breed begrip, met een groot scala aan thema's. De Liga houdt zich bezig met een aantal thema's waar we de focus op richten.



VRIJHEID EN VEILIGHEID

De Liga stelt kritische vragen bij maatregelen en wetten die genomen worden onder het mom van veiligheid maar die eerder onze vrijheid aantasten dan onze veiligheid waarborgen. Denk bijvoorbeeld aan de antiterrorisme maatregelen die te ver gaan, of de coronamaatregelen die een vals gevoel van vrijheid geven. We houden het evenwicht tussen vrijheid en veiligheid nauwlettend in de gaten. Onze veiligheid mag niet ten koste gaan van onze vrijheid.

PRIVACY

Privacy is opgelijst als mensenrecht omdat het aan de basis ligt van onze mensenrechten. Zonder privacy raken andere mensenrechten uitgehold. Door onze persoonlijke levenssfeer te beschermen kunnen we de macht van overheden en bedrijven binnen de perken houden.

DETENTIE

België kampt al jaren met een aanhoudende overbevolking van de gevangenissen. Er is sprake van mensonwaardige toestanden, die meer dan eens aan de kaak werden gesteld door internationale toezichtorganen. De vraag moet worden gesteld: welke aanpak werkt er in de gevangenis? De Liga denkt verder en zoekt naar alternatieven.

DISCRIMINATIE

Helaas moet de Liga voor Mensenrechten nog dagelijks vaststellen dat discriminatie aanwezig is in alle domeinen van het (openbare) leven. Daarom kant de Liga voor Mensenrechten zich tegen elke vorm van discriminatie. Iedereen moet immers gelijke en eerlijke kansen in het leven krijgen.

Impact en Verbinding

Om het beleid (en de samenleving) te beïnvloeden is het essentieel voor de Liga om de vinger aan de pols te houden, strategische keuzes te maken in functie van impact, maar zeker ook om ons draagvlak te vergroten en te kunnen aantonen in de samenleving dat onze voorgedragen alternatieven steun vinden. Dit gebeurt in een continu proces (opvolgen van de actualiteit, deelname aan relevante overlegfora, educatieve activiteiten ...) maar ook expliciet in o.a. bevragingen van het brede publiek en in overleg met het werkveld. Het afgelopen jaar hebben we aan de onderstaande acties gewerkt.

Vrijheid en veiligheid

CORONA MAATREGELEN

Sinds het begin van de pandemie houdt de Liga voor Mensenrechten een vinger aan de pols van de overheid wat betreft de corona maatregelen. Zo hebben we in februari, samen met la Ligue des droits humains de Belgische Staat **gedagvaard** vanwege een gebrek aan juridische basis voor de maatregelen tegen corona. In maart stelde de kortgedingrechter de Liga en la Ligue **in het gelijk**, waardoor de pandemie-wet er binnen 30 dagen moest liggen. Ook konden de Liga en la Ligue suggesties doen aan het parlement met het oog op een pandemie-wet die conform de Grondwet zou zijn. We schreven met la Ligue een **open brief** gericht aan de parlementsleden met daarin een oproep om snel werk te maken van een goede pandemie-wet, waarin onze grondrechten beschermd zijn. Die werd ondertekend door meer dan 145 mensen, waaronder heel veel specialisten in het grondwettelijk recht. De brief werd ook gepubliceerd in De Standaard.

In juni heeft de Liga helaas het hoger beroep tegen de regering **verloren** maar werd er ondertussen wel gewerkt door de regering aan de pandemie-wet. Dát was voor ons belangrijk. Tegen het einde van het jaar trokken we samen met andere organisaties naar de rechter en dienden we **beroep** in bij de Raad van State, als reactie op het sluiten van de culturele sector. En met succes, want de Raad van State besloot een dag later om de genomen maatregelen voor de culturele sector te **schorsen**.





Kati, wat is volgens jou de noodzaak van een echte pandemiewet? En is dit uiteindelijk gelukt?

'De pandemie-wet moest er echt komen omdat we snel doorhadden dat dit een crisis was die vrij lang zou aanhouden. Er was dus echt een wet nodig die bepaalt hoe een crisis, die langer duurt dan een paar dagen, gemanaged moet worden. Voordat de pandemiewet er was lag de beslissingsbevoegdheid bij 1 minister, waarbij het parlement veel te weinig beslissingsmacht had. Door de pandemiewet ligt de bevoegdheid nu bij de voltallige regering; een stapje vooruit. Maar wat nog altijd problematisch is, is dat het parlement nog steeds veel te weinig te zeggen heeft.

Nochtans is het erg nuttig om een grondig debat te voeren als crisismaatregelen moeten genomen worden. Op die manier vergroot immers het maatschappelijk draagvlak en kunnen beleidsmakers rekening houden met de input van het middenveld. Zo is er ondertussen een breed debat gevoerd over de verplichte vaccinatie. Hier kwamen heel wat meningen naar boven over verschillende vragen: kunnen we dit wel doen? Moet dit wel? Kunnen we het niet vervangen door iets anders? Dit had men met veel meer maatregelen moeten doen, bijvoorbeeld met de avondklok. We zijn dus blij dat er een pandemie-wet is, maar het probleem is nog altijd te weinig bevoegdheid voor het parlement, waarbij er slechts in beperkte mate voorzien wordt in een parlementair debat is.'



Parlementair debat over pandemiewet

LIVC GIDS

Sinds 2018 werkt de Liga aan de mensenrechtenimpact van Lokale Integrale Veiligheidscellen rond radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVCs). Dit zijn overlegplatformen die sinds 2018 verplicht georganiseerd dienen te worden op het niveau van elke gemeente of politiezone. De bedoeling is om radicalisering vroeg op te sporen en om een gepersonaliseerd opvolgtraject aan te bieden aan de persoon die men vermoedt geradicaliseerd te zijn.

In 2021 heeft de Liga een gids ontwikkeld bedoeld voor lokale besturen, waarin aanbevelingen en tips staan om hun LIVC een mensenrechtenvriendelijke vorm te geven. Ook hebben we de ontwikkeling van het standpunt rond LIVC's van de Kinderrechtencoalitie, waar wij lid van zijn, ondersteund, en hebben we samen beleidsgesprekken met beleidsmakers op Vlaams niveau gevoerd.



Kati, waarom is de LIVC-gids belangrijk voor het beschermen van mensenrechten in de opsporing van radicalisering?



'In de strijd tegen terreur moeten we opletten welke middelen worden ingezet om vrijheid en veiligheid te bereiken. Het probleem rondom de LIVC's situeert zich voornamelijk rond privacy. In LIVC's zijn maatschappelijke werkers betrokken die gevraagd worden om gekregen informatie te delen met sanctionerende instanties. Dit is een belangenvermenging: een maatschappelijk werker heeft als taak om maatschappelijke problemen op te lossen, terwijl sanctionerende instanties de taak hebben om functionerend op te treden. De combinatie van deze 2 is niet altijd ideaal, want mensen voelen zich niet veilig meer om informatie te delen wanneer maatschappelijk werkers niet meer gedekt zijn door hun beroepsgeheim. Hierdoor schiet het hele idee van LIVC's, namelijk terrorisme bestrijding, zijn het doel voorbij.

In 2021 bracht de Liga een gids uit waarin we hierop wijzen en tips geven over hoe die 2 taken wel samen kunnen gaan. Op die manier hopen we tot een veel betere inrichting van de LIVC's te komen.'

Discriminatie

NAPAR COALITIE

Sinds 2001 belooft België dat het een Nationaal Actieplan tegen Racisme zal uitwerken. Zo'n actieplan moet racisme over alle beleidsdomeinen aanpakken. Ondanks vele herinneringen van de VN heeft België die internationale belofte nog niet ingelost. Meer dan 60 Belgische organisaties hebben zich dan ook verenigd in de **NAPAR Coalitie**, om onze verschillende regeringen onder druk te zetten om zo'n plan op te maken en uit te voeren. Ook de Liga is actief lid van deze coalitie.



De Black Lives Matter betogingen in 2020 hebben onze federale regering overgehaald om van het Actieplan eindelijk werk te maken. In 2021 werden heel wat gesprekken gevoerd tussen de NAPAR Coalitie en de administraties van de verschillende overheden in thematische werkgroepen. De Liga leverde input aan de werkgroep rond justitie en veiligheid, met een specifieke focus op politie en anti-racisme. In april 2021 nam de Liga ook deel aan een **informatiesessie** rond het NAPAR georganiseerd door KifKif.



Eline, wat is jouw hoop (in de nabije toekomst) dat er verandert door het nationaal actieplan tegen racisme?

'Racisme is een probleem dat al veel te lang onder de tafel wordt geschoven. Zolang mensen uitgesloten worden omwille van hun herkomst, huidskleur, naam, geloofsovertuiging, geaardheid of wat dan ook, vallen zij buiten de samenleving. De NAPAR coalitie is dan ook nodig om racisme krachtdadig aan te pakken.

We hopen in de eerste plaats dat er zo'n nationaal actieplan komt. De onderhandelingen spelen nu op het politieke niveau, en we weten allemaal dat daar de knopen worden doorgehakt. We proberen dus binnen de coalitie ons werk te blijven doen om druk te zetten voor zo'n plan. We hopen dat er gewerkt wordt met meetbare parameters om zo ook de effectieve implementatie van het plan te kunnen monitoren. Want we willen natuurlijk niet zomaar een plan om een plan te hebben. Pure symboliek, daar heeft niemand iets aan. Het is belangrijk dat erkend wordt dat racisme een structureel probleem is dat doorwerkt in alle geledingen van onze maatschappij. Met het actieplan willen we net dat racisme wordt aangepakt op al die gebieden en dat er dus over alle bestuursniveaus en tussen alle mogelijke ministers wordt samengewerkt om racisme structureel uit te roeien.' Eline - beleidsmedewerker

VLAAMS MENSENRECHTEN INSTITUUT

Zoals aangekondigd in het regeerakkoord, liet de Vlaamse regering in de zomer van 2021 weten dat zij het uit Unia zou stappen en een eigen Vlaams mensenrechteninstituut zal oprichten. De keuzes die gemaakt worden voor dat instituut zullen evenwel een achteruitgang betekenen voor de bescherming tegen discriminatie en mensenrechtenschendingen. Zo zal het nieuwe instituut niet langer de bevoegdheid hebben om in rechte op te treden of zelfs slachtoffers te ondersteunen wanneer zij naar de rechtbank willen trekken.



OPRICHTING VAN EEN VLAAMS MENSENRECHTENINSTITUUT

De Liga sloot zich aan bij een groep van gelijkemans- en mensenrechtenorganisaties die zich zorgen maken om deze plannen. Samen werkten we aan een standpuntnota, publiceerden we een opiniestuk en voerden we verschillende gesprekken met kabinetten van een aantal Vlaamse ministers. Ook in 2022 gaan we hiermee verder, zodat slachtoffers van discriminatie en andere mensenrechtenschendingen ook in Vlaanderen op de bescherming van een sterk mensenrechteninstituut kunnen rekenen.

Kati, hoe gaat het feit dat de Vlaamse regering uit Unia is gestapt de bescherming van onze mensenrechten beïnvloeden? En wat is de reactie van de Liga hierop?



'De Liga is niet blij met de aankondiging van de oprichting van een Vlaams mensenrechten instituut in 2023. Dat kan raar klinken, want je zou denken: hoe meer mensenrechten instituten hoe beter. Dit is niet zo, want een nieuwe instelling creëren leidt tot versnippering. Vandaag is er al één aanspreekpunt voor meldingen over discriminatie: het Interfederaal Gelijkemanscentrum Unia. Dat er nu voor Vlaamse bevoegdheden een aparte instelling komt, leidt tot verwarring. Wie weet immers wanneer iets Vlaamse of federale materie is? Vandaag kan iedereen bij Unia terecht, en hoef je geen specialist staatsrecht te zijn om discriminatie te melden. Het resulteert ook in een andere behandeling van het slachtoffer: wie in Vlaanderen slachtoffer is gaat anders behandeld worden dan iemand die in Brussel slachtoffer is. Er is ondertussen ook een federaal mensenrechteninstituut actief, nog een Vlaamse instelling daarnaast oprichten maakt het landschap nog complexer. Het zou beter zijn om de bevoegdheden van het federaal mensenrechteninstituut uit te breiden, bijvoorbeeld door het te interfederaliseren, en zo de slagkracht te vergroten.

We zijn ook bezorgd om het feit dat de mogelijkheid die Unia nu heeft om met de slachtoffers naar de rechter te stappen en/of de slachtoffers te ondersteunen om dat te doen, verdwijnt. De nieuwe instelling zal niet in rechte kunnen optreden, en de slachtoffers staan er dus alleen voor. Alleen een procedure voor de rechter opstarten is een groot risico, niet het minst financieel. Slachtoffers zullen dus veel minder vaak procedures kunnen voeren, waardoor daders vaker vrijuit gaan. Samen met de coalitie die is gevormd hopen we het tij te keren..'

STOP ETNISCH PROFILEREN

Op 10 juni 2020 lanceerde de Liga voor Mensenrechten, samen met o.a. Amnesty International, Minderhedenforum en Uit de Marge, 'Niet Normaal - Stop etnisch profileren'. Hierbij sensibiliseren we het publiek gedurende twee jaar rond etnisch profileren door de politie. Ook formuleert de campagne vijf concrete aanbevelingen aan politici en politie om etnisch profileren te tackelen. De inhoudelijke focus van de Liga voor Mensenrechten binnen de campagne is tweeledig: enerzijds het versterken van klachtenmechanismen ten voordele van slachtoffers; en anderzijds de mensenrechtenvriendelijke verzameling van etnische data om stopformulieren te kunnen invoeren die racisme en discriminatie kunnen blootleggen.

Voor het project rond de etnische data hebben we een eerste juridische verkenning laten uitvoeren door pro bono advocaten, en zijn nu in gesprek met veel verschillende experts om een concreet voorstel over de verzameling van etnische data te kunnen voorleggen aan het parlement. Ook dienden we een advies in bij de Kamercommissie Binnenlandse zaken rond de verplichte registratie van identiteitscontroles.



Ine en Eline, wat is het belang van het verzamelen van etnische data op een mensenrechtenvriendelijke manier?

'We zien dat mensen met migratieachtergrond vaker het slachtoffer worden van disproportioneel politiegeweld, of het nu gaat over 1e, 2e of 3e generatie. Ook is er bij de Belgische politie een groot probleem van etnisch profileren. Verschillende organisaties leggen dit probleem al jaren bloot door de verhalen en getuigenissen van mensen die dit meemaken zichtbaar te maken. Maar om statistisch aan te tonen hoe groot het probleem van racisme in België is, is het belangrijk dat er data wordt verzameld. Etnische data verzamelen is daarbij noodzakelijk. We doen momenteel een onderzoek hoe de politie dat op een mensenrechtenvriendelijke manier kan doen, met respect voor de mensen waar het over gaat.' - Ine, projectmedewerker Police Watch

Het is niet eenvoudig om data over de werking van de politie te verzamelen. De manier waarop Belgische politiedatabanken op dit moment werken is niet transparant. Bovendien heeft België geen traditie van het verzamelen van etnische data, in tegenstelling tot de UK of de VS. Dit onderzoek is daarmee echt een pilootproject en het is dus zoeken hoe we kunnen verzekeren dat het recht op privacy van mensen gevrijwaard wordt en dat die data niet misbruikt worden om net meer te gaan discrimineren. Dit onderzoek gebeurt in de context van ons werk binnen het Platform Stop Etnisch Profileren.' - Eline, beleidsmedewerker

Stop
Etnisch
Profileren

KRITICOS

NIET NORMAAL?!

— nietnormaal.be

DAT DE POLITIE MIJ BESCHULDIGT VAN
INBRAAK IN MIJN EIGEN HUIS EN HAAR
GEWEER TREKT VOOR DE OGEN VAN MIJN
KLEINE BROER EN ZUS.

Stop
Etnisch
Profileren

YOUNES

NIET NORMAAL?!

— nietnormaal.be

DAT IK TWEE KEER WORD
TEGENGEHOUDEN DOOR TWEE
VERSCHILLENDE COMBI'S WANNEER
IK EEN LUCHTJE GA SCHEPPEN
TIJDENS MIJN EXAMENS.

Stop
Etnisch
Profileren

MOSTAFA

NIET NORMAAL?!

— nietnormaal.be

DAT DE POLITIE HET VERDACHT VINDT DAT
IK AAN DE HALTE OP MIJN GSM TOKKEL.
IK WACHTTE GEWOON OP MIJN TRAM.

Stop
Etnisch
Profileren

NYIRA

NIET NORMAAL?!

— nietnormaal.be

DAT IK TRAG RIJD OM DE WEG TE
ZOEKEN EN DE POLITIE MIJ MET EEN
GEWEER DOET UITSTAPPEN VOOR EEN
DRUGSCONTROLE.

Privacy

DATARETENTIE



Al jaren is dataretentie een belangrijk onderwerp binnen de Liga. Concreet gaat het erom dat telecombedrijven wettelijk verplicht zijn om karakteristieken van onze gegevens grotendeels te bewaren; wie met wie belt, waar, wanneer en hoe lang, naar welke sites er wordt gesurft, en wie er sms't met wie... Dit is een ernstige inbreuk op onze privacy, waar de Liga tegen ageert.

Bij elke procedure zijn we tot het Europees Hof van Justitie gegaan, waarbij in 2021 de dataretentiewet II werd afgeschaft. Toch blijft de overheid nieuwe wetten maken. Vandaag de dag is de dataretentie wet III in de maak. Wij houden de verdere ontwikkelingen in het oog.

Kati, wat betreft de inmiddels derde dataretentiewet, hoe zie je de toekomst ervan voor je? Verwacht je dat de overheid steeds nieuwe wetten gaat blijven maken? Dit kan toch niet zo door blijven gaan?



'Ik hoop van niet want dan zullen we blijven werken. Als de nieuwe wet niet tegemoetkomt aan de bezorgdheden van de voorbije 2 arresten van het Grondwettelijk Hof, dan zullen we opnieuw naar het Grondwettelijk Hof gaan en zo blijven we natuurlijk wel bezig. Dus ik zou heel graag hebben dat de wetgever die 2 arresten en de rechtspraak die er ondertussen al geveld is op Europees niveau grondig leest en een wet maakt die conform is aan die rechtspraak om te vermijden dat we weer terug moeten procederen.

Ik denk ook dat de overheid moet inzien dat ze het doel totaal voorbijschiet. Het doel van de dataretentiewet is om de strijd aan te gaan tegen terrorisme. In het kader daarvan moet er een aantal data worden bewaard. Maar door veel te streng te zijn en te veel data te lang te willen bewaren wordt de dataretentiewet telkens opnieuw vernietigd, waardoor er geen wet op de dataretentie is. Door dan een wet te maken die conform heeft blijft die wet ten minste standhouden en heeft men een wapen in de strijd tegen terreur.'

Detentie

GEVANGENIS IN DENDERMONDE

Na een noodkreet uit de gevangenis van Dendermonde zond de Liga een brief naar de leden van de Commissie van Toezicht van de gevangenis. In april 2021 was daar sprake van een lockdown waardoor de gevangenen dagen vastzaten in hun cel, zonder de mogelijkheid om in de buitenlucht te bewegen, zonder de mogelijkheid zichzelf of hun kleren te wassen, en zonder beroep te kunnen doen op hun recht op bezoek. Dit ging in tegen de basiswet betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden, tegen de VN-minimumstandaard voor de behandeling van gedetineerden, en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Ons verzoek was daarom om hun toezichtsfunctie beter uit te oefenen en ervoor te zorgen dat de rechten van de gedetineerden in Dendermonde gewaarborgd worden.

Op deze brief hebben we antwoord gekregen dat ze hun best zouden doen. Spoedig hierna is de situatie in de gevangenis in het nieuws gekomen, waardoor de directie van de gevangenis druk ervaarde om de situatie veiliger te maken en op te lossen.



Police Watch

Disproportioneel politiegeweld komt vaak in het Belgische nieuws voor. Te vaak nog met dodelijke afloop. In tegenstelling tot wat men zou verwachten, zijn de tools om buitensporig politiegeweld te onderzoeken en voorkomen in België niet adequaat. We nemen een gebrek aan onafhankelijk onderzoek, dataverzameling en bestraffing waar. Het probleem is zo ernstig dat België zelfs meerdere keren gesanctioneerd werd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.



Met o.a. de slachtoffers Jonathan, Adil, Mawda, Mehdi, Jozef, Lamine, Ouassime en Sabrina indachtig, nemen de Liga voor Mensenrechten en la Ligue des droits humains zelf het heft in handen om getuigenissen van slachtoffers van politiegeweld te verzamelen en te analyseren. De Liga is in 2021 ingestapt in het project met als doel het aantal gevallen van buitensporig politiegeweld in België te verminderen.



INFORMEREN



ANALYSEREN



ACTIE

Police Watch informeert: wat kan je doen wanneer je buitensporig politiegeweld ziet of meemaakt? En wat zijn je rechten wanneer je in contact komt met de politie? **Police Watch analyseert** jouw getuigenis! Met getuigenissen brengen wij het probleem in kaart zodat het niet langer te negeren is. **Police Watch strijdt** voor verandering via strategische beleidsbeïnvloeding; door de verhalen van slachtoffers de aandacht te geven die ze verdienen; door met slachtoffers in gesprek te gaan over hun rechten; door een netwerk op te starten van dokters, psychologen, en advocaten die slachtoffers willen ondersteunen.

Workshop 'wat zijn je rechten bij politiegeweld?'

In 2021 startten we met de workshop 'wat zijn je rechten bij politiegeweld'. Ben je actief bij een organisatie? Willen jij en je groep meer te weten komen over je rechten wanneer je in aanraking komt met de politie? Bijvoorbeeld bij een arrestatie of identiteitscontrole? Vraag dan een workshop aan bij Police Watch. We gaan samen praktisch aan de slag met mensenrechten, oefenen op het de-escaleren van situaties en gaan in gesprek over onze ervaringen met de politie. De workshop wordt steeds aangepast aan de noden van de groep. Klik voor meer informatie [hier](#).

Met deze workshop hopen we onder andere meer inzicht te krijgen in de werking van de politie, bewustzijn te creëren over wie vaker slachtoffer is van politiegeweld, en omstaanders te informeren over wat ze kunnen doen wanneer ze getuige zijn van politiegeweld. Ook willen we aandacht geven aan zorg voor slachtoffers van politiegeweld nadat een klacht is ingediend, zodat ze er nadien niet alleen voor staan.



Ine, is er al een verschil waar te nemen wat betreft de hoeveelheid klachten sinds de lancering van Police Watch?

'Sinds de lancering van de Nederlandstalige Police Watch zijn er al verschillende klachten over buitensporig politiegeweld van agenten uit Vlaamse politiezones binnengekomen. Onze zichtbaarheid in de pers heeft daar duidelijk bij geholpen. Mensen vinden ook de weg naar Police Watch voor advies over wat hun rechten waren bij politie-interventies waarbij ze betrokken waren. We merken dat het niet altijd duidelijk is voor mensen wat de politie mag en wat niet. Denk aan het binnentreden in een huis zonder toestemming, een gsm afnemen zonder geldige reden, ... Op onze website staat een uitgebreide opsomming van wat je rechten zijn wanneer je in aanraking komt met politiegeweld, maar vaak zijn situaties zo specifiek dat het ook een meerwaarde is om mensen persoonlijk advies te geven. Een luisterend oor zonder oordeel heeft daarbij meestal het grootste effect. Je merkt toch dat de bestaande klachtenmechanismen daarin tekortschieten.' - Ine, projectmedewerker Police Watch



Prijs voor Mensenrechten

30ste editie: vrijheid

Ter viering van de internationale dag van de mensenrechten op 10 december rijkt de Liga elk jaar de Prijs voor Mensenrechten uit. Met deze prijs zetten we een persoon of organisatie die zich ingezet heeft voor de mensenrechten in de bloemetjes. De Liga organiseert de prijs al sinds 1991, in 2021 zou de 30ste editie plaatsvinden. Helaas is deze editie uitgesteld vanwege de corona pandemie. De prijs zal nu in 2022 plaatsvinden, dus hou onze social media pagina's in de gaten voor de aankondiging van de nieuwe datum!

De coronapandemie en haar fundamentele impact op onze dagelijkse levens heeft ons allemaal doen stilstaan bij vrijheid. Voor velen was dit de eerste confrontatie met de beperking van vrijheden. Maar de coronapandemie bracht óók pijnlijk aan het licht dat reeds heel wat mensen in onze samenleving al veel langer met beperkingen van hun vrijheden werden geconfronteerd en daaronder lijdend.

Discriminatie en racisme. Armoede. Politiegeweld. De schrijnende toestanden in woonzorgcentra. De coronamaatregelen vergrootten de bestaande onrechtvaardigheid en zorgden ervoor dat we op onszelf aangewezen waren. Het was voor velen een eenzame en zware periode.

Desondanks blikken we ook terug op een periode van veerkracht en solidariteit: Mensen die tegen de stroom inzwommen, opkwamen voor de vrijheden van zichzelf of anderen, of luisterden en het gesprek aangingen. De inzet was massaal.

Zeker dit jaar was kiezen verliezen, dus besloot de Liga om vijf winnaars in de bloemetjes te zetten: drie winnaars die opkomen voor de vrijheid van kwetsbare groepen in onze samenleving en twee winnaars die deze stemmen een plaats geven in het maatschappelijk debat.

De tekening hiernaast is gemaakt door Mehdi Bouda, de broer van een van de prijswinnaars en dodelijk slachtoffer van een politie-interventie.



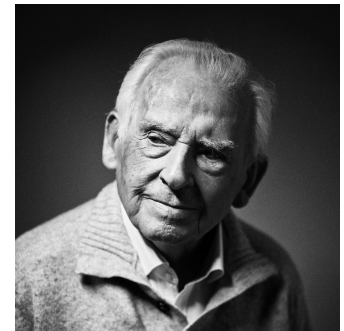


AYOUB BOUDA

Ayoub verloor zijn broer Mehdi (17 jaar) in augustus 2019 na een aanrijding door een politiewagen. De omstandigheden waarin Mehdi omkwam blijven tot op de dag van vandaag onduidelijk. Ayoub nam het op voor zijn broer en vertelde het verhaal van deze jonge artiest via het collectief #JusticePourMehdi. Ook richtte hij met zijn vriendin Atlas vzw op, een organisatie die andere slachtoffers van politiegeweld en hun families ondersteunt.

ROGER LYBAERT

Roger schreef een open brief waarin hij duidelijk maakte hoe de rusthuisbewoners zonder inspraak van hun vrijheid werden beroofd. Wat heb je dan nog om te klagen oudje? Zwijg en sterf. Daarmee eindigde zijn brief. Deze lang vergeten groep in de samenleving kreeg terug een stem en kwam op voor haar autonomie en vrijheid.



ZWIJGEN IS GEEN OPTIE



ZIGO is een mediacollectief dat een veilige plaats creëert waar toegankelijk en met nuance over maatschappelijke thema's wordt gesproken. De initiatiefnemers, Tom Mahy en Anthony Bosschem, slagen erin om stemmen die niet vaak gehoord worden een podium te geven. Niet gratis, maar met het doel om tot oplossingen voor ons allemaal te komen.

RADIO GAGA

Initiatiefnemers Dominique Van Malder en Joris Hessels trokken van ziekenhuis naar zorginstelling en woonzorgcentrum om een hart onder de riem te steken van iedereen die in coronatijden in de zorg werkt of woont. Het resultaat was een verzameling van inspirerende perspectieven, verhalen en gesprekken over corona, de lockdown en de samenhangende ingeperkte vrijheid.



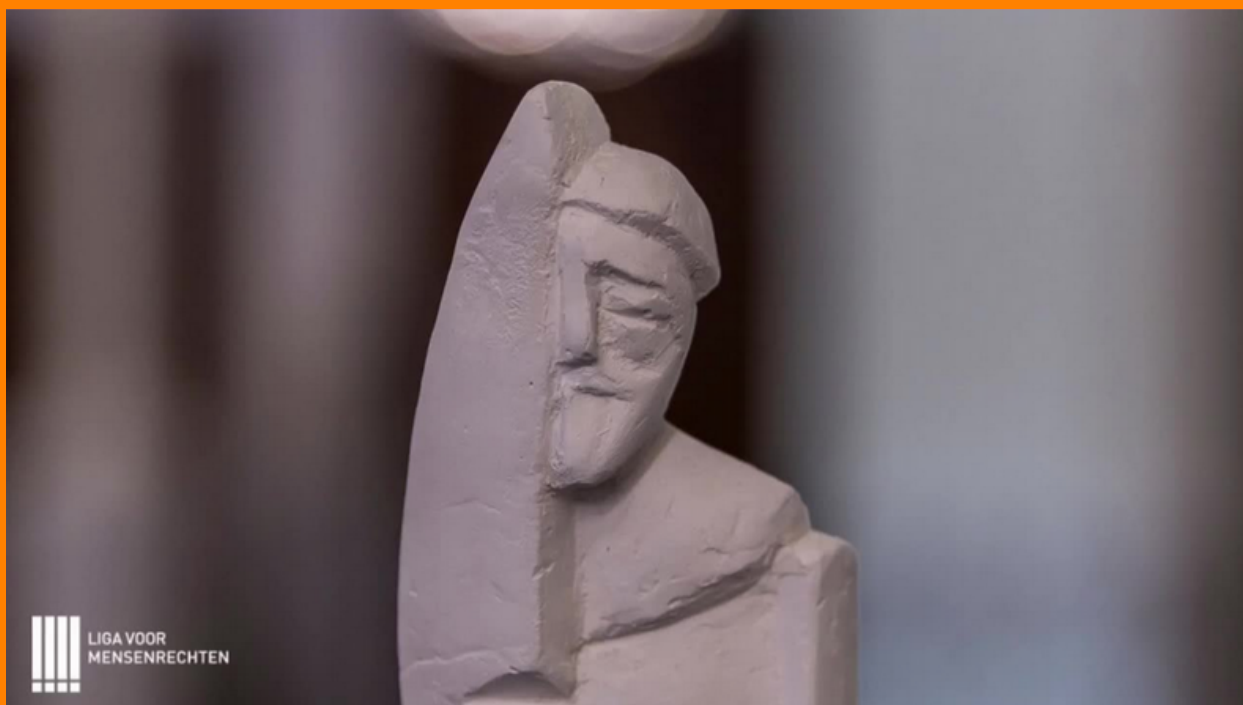
BAAS OVER EIGEN HOOFD!



BOEH! is een antiracistisch en feministisch collectief dat sinds 2007 opkomt voor de keuzevrijheid van vrouwen om al dan niet een hoofddoek te dragen. BOEH! bundelt haar jarenlange expertise en zet zich in voor de minst bedeelde vrouwen en meisjes, voor de vrijheid en gelijkheid van alle mensen.

30 jaar Prijs voor Mensenrechten

De Prijs voor Mensenrechten bestaat dit jaar 30 jaar, daarom nemen we u graag mee in een overzicht van alle prijswinnaars. Want de voorbije 30 jaar mochten we al heel wat indrukwekkende mensenrechten verdedigers in de bloemetjes zetten. Via [deze link](#) vind je een uitgebreid overzicht, of klik op de video hier onder.



Huis voor Mensenrechten



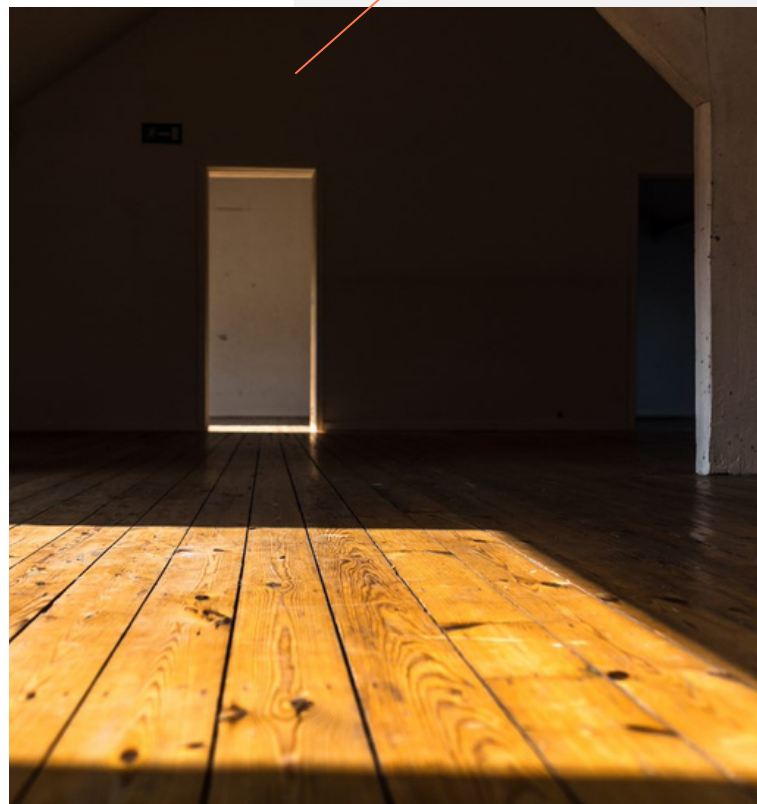
UNIVERSELE PLEK VOOR MENSENRECHTEN

In 2022 verhuist de Liga, samen met La Ligue des droits humains (LDH) en de International Federation for Human Rights (FIDH), naar het Huis voor Mensenrechten in Brussel. In 2021 stond voor de Liga de voorbereiding en het werk aan het gebouw centraal. We zijn ervan overtuigd dat de verhuizing naar Brussel als politiek centrum onze missie de komende jaren zal versterken. Buiten de eigen huisvesting zal de Liga in het huis ook mensenrechtenverdedigers kunnen ontvangen, vrijwilligers opleiden en evenementen organiseren voor een groter publiek.

MOLENBEEK

Het Huis ligt aan de Leopold II-laan 53 en staat daarmee in hartje Molenbeek. We hopen te kunnen bijdragen aan de broodnodige naamsverandering van de straat.

Het huis bestaat uit drie verdiepingen, waarvan de benedenverdieping een open publieksruimte zal worden. De Liga zal op de tweede verdieping van het gebouw zetelen. Ons doel is om het Huis zoveel mogelijk te integreren in de wijk, zodat wederzijdse meerwaarde ontstaat en het onderdeel wordt van de buurt. Zo zal er worden nagedacht over mogelijke projecten waar er wordt samengewerkt met de buurt. Binnen ons project Police Watch kan er bijvoorbeeld worden samengewerkt met jongeren rondom het probleem van etnisch profileren.



OPEN PUBLIEKSRUIMTE

De benedenverdieping wordt opengesteld voor verschillende organisaties uit ons netwerk. Hier kunnen organisaties vergaderen, evenementen organiseren, en initiatieven opbouwen. Zo draagt het Huis bij aan het faciliteren van een netwerk in Brussel. De Liga heeft veel juridische expertise en een groot netwerk. Deze kennis wordt vaak bevestigd door andere spelers in het middenveld en die rol willen we graag uitbouwen in Brussel. Verder zijn er advocaten die geïnteresseerd zijn in het behartigen van zaken die het algemeen belang dienen. De Liga kan hierin een nog grotere faciliterende rol spelen door verschillende groepen samen te brengen.



Kati, gaat er volgens jou wat veranderen aan de werking van de Liga wanneer ze naar het Huis voor Mensenrechten in Brussel verhuist? En zo ja, wat?

Wanneer we samen met La Ligue het huis bewonen zullen we dichter bij de politieke besluitvorming zitten, letterlijk. Op die manier kunnen we meer gezamenlijk lobbywerk doen en onze impact vergroten.

Niet alleen de Liga en la Ligue, maar ook de FIDH zal in het huis zetelen. De FIDH werkt op een internationaal niveau, terwijl wij op Vlaams niveau werken. Ook daar is nauwere samenwerking nodig, bijvoorbeeld over dataretentie. Dataretentie is niet alleen een probleem in België; het is een internationale problematiek. Zo kunnen we expertise uitwisselen en van elkaar leren.'

loterie nationale  **nationale loterij**
BIEN PLUS QUE JOUER MEER DAN SPELEN

Dank aan de spelers van de Nationale Loterij, dankzij hen steunt de Nationale Loterij het Huis voor Mensenrechten #morethanplaying

 **GROUPE P&V GROEP**

 **Socialistische Mutualiteiten**

De beweging

Over de jaren heen heeft de Liga een netwerk gecreëerd met strategische samenwerkingsverbanden die gericht zijn op zowel inhoudelijke expertise, het bereiken van verschillende publieksgroepen en in de functie van bewegingswerk.

Organisaties

ABVV | Amnesty International Vlaanderen | Atlas vzw | BOEH! | Capital vzw | Cavaria | Comite T | De Federatie | De Huizen | EDRI | Ella vzw | Hand in Hand tegen racisme | JES vzw | Jesuit Refugee Service (JRS) Belgium | Kenniscentrum Data & Maatschappij | Kifkif | Kinderrechtencoalitie | La Ligue des Droits Humains | Levl | Nansen vzw | Netwerk tegen Armoede | Mrax | NAPAR coalitie | OPCAT | ORBIT vzw | Platform Stop Etnisch Profileren | Socius | Uit de marge | UGent | Vluchtelingenwerk Vlaanderen | Vlaamse Jeugdraad | Vormingsplus | 11.11.11

Tijdschriften

In 2021 zijn er 3 edities van het Tijdschrift voor Mensenrechten (TvMR) uitgebracht, met daarin in totaal 13 artikelen. Deze artikelen variëren in onderwerpen: van klimaatverandering en de impact op onze grondrechten tot migranten op zee en de mensenrechtenverplichting om hen te helpen; van de pandemiewet tot gegevensbescherming en de vernietiging van de tweede dataretentiewet. Het TvMR is een initiatief van de Liga voor Mensenrechten.

Ook zijn er 3 edities van het Tijdschrift voor Strafbeleid en Gevangeniswezen (FATIK) uitgebracht, met daarin in totaal 5 artikelen. De FATIK is een uitgave van de Liga voor Mensenrechten. Het overkoepelende thema is detentie; een van de thema's van de Liga. Er wordt o.a. geschreven over internering; de impact van COVID-19 op het leven in de gevangenis; uitgaansvergunningen en penitentiaire verloven; en mediarepresentaties van criminaliteit en gevangnissen.



Lijkt het jou interessant om soortgelijke artikelen te lezen?
Abonneer je dan nu op het TVMR, de FATIK, of beiden, en klik hier.

Communicatie en de Liga in de pers

Om het draagvlak van mensenrechten te verbreden moeten we niet enkel zaken onderzoeken en analyseren, maar daar vooral ook mee naar buiten komen. Vandaar dat we in 2021 hard hebben gewerkt aan een professionele communicatie strategie.

De pers

De Liga komt vaak in de pers. In 2021 hebben we **9** keer een persbericht verstuurd, over de verschillende acties van het afgelopen jaar. We zijn **7** keer geïnterviewd, en we schreven **11** keer een opiniestuk. We waren ook aanwezig in audiovisuele nieuwsmedia; we hebben **2** keer deelgenomen aan een podcast, zijn **4** keer op de radio geweest, verschenen **3** keer op de TV en hebben **3** keer meegedaan aan een debat. In totaal werden we **104** keer vermeld in de pers. Ook kwamen we internationaal in het nieuws! Zo werd de rechtszaak voor de pandemie-wet beschreven in The West Australian, The Canberra Times, ABC News (Australië), The New York Times, The Washington Post, AP News (US) Taz (Duitsland), Trouw (Nederland) en Luxemburger Wort.



The West Australian

Belgium must end curbs in 30 days: court

Leonie Kijewski and Michel Winde, dpa | AAP
Wed, 31 March 2021 8:27PM

The case was brought by the organisation the League of Human Rights, which argued that the legal basis for the measures had not been given and that the ministerial orders setting out the restrictions were therefore illegal.

Belgisch Grondwettelijk Hof vernietigt dataretentiewet

Het preventief bijhouden van gegevens van telecomklienten mag in België voortaan niet meer. Dat besliste het Belgische Grondwettelijke Hof in arrest na een klacht van onder andere de Liga voor Mensenrechten. Het Hof volgt daarmee het advies van het Europese Hof van Justitie.

Advocate die regering op knieën dwong, legt uit wat coronavonnis kan betekenen: "Nooit nog avondklok en meer kans om boete aan te vechten"

Eind vorige maand sleepte de Antwerpse advocate en voorzitter van de Liga voor Mensenrechten Kati Verstrepen de Belgische Staat voor de rechter. "We zeggen al een jaar dat de coronamaatregelen op juridisch

The New York Times

On Wednesday, a Brussels court ordered the Belgian government to lift all Covid-19 restrictions, ruling that the measures did not have a legal basis because they had been instituted by ministerial decrees. But the court gave the government 30 days to remedy the situation, and a special pandemic law is currently being debated in Parliament.

Court orders Belgium to end coronavirus measures due to insufficient legal basis

In practice, the ruling gives the government 30 days to establish a new legal basis for the rules.

POLITIEGEWELD

Police Watch bundelt klachten over politie

De Liga voor Mensenrechten lanceert Police Watch, een meldpunt voor slachtoffers en getuigen van politiegeweld.

Luxemburger Wort



Les mesures sanitaires belges jouent les funambules

kortgeding

Liga voor Mensenrechten dagvaardt Belgische Staat om coronamaatregelen: "Een noodtoestand kan geen heel jaar duren"

België moet binnen 30 dagen juridisch kader voorzien voor coronamaatregelen. Verstrepen: "Grondwet is geen vodge papier"

Groei

Over de jaren heen is de Liga flink gegroeid. Het aantal volgers op social media is sterk toegenomen; in 2 jaar tijd zijn er **51%** meer mensen die de Liga volgen. Zo is ons ledenaantal gegroeid met maar liefst **105%** en hebben we momenteel **6.865** mensen die de Liga op Facebook volgen! In 2021 hebben we **216** berichten geplaatst op Facebook. Het grootste bereik dat een post behaald heeft is **11.600**. Er zijn veel mensen die posts hebben geliked; zo hebben 306 mensen een post van de Liga over de pandemiewet geliked, waarbij diezelfde post 31 keer is gedeeld. Ook op twitter zijn we gegroeid. We hebben **197** berichten geplaatst, en tegen het einde van het jaar hadden we **3.308** volgers.

De organisatie

Wie werken er samen aan de Liga?



HET LIGA TEAM

In 2021 bestond het Liga team uit 5 medewerkers, samen goed voor 3.7 VTE. Dit waren de directeur, de beleidsmedewerker, de bewegingsmedewerker, de IT- en administratief medewerker, en de communicatie medewerker. Samen zorgen ze dat de Liga kritisch functioneert en actueel blijft.

DE RAAD VAN BESTUUR

De Raad van Bestuur bestaat uit 8 vrijwilligers. Elke maand komt het bestuur samen. Zij staan in voor het besturen van de organisatie en ondersteunen het Liga-team. Het kan dus worden gezien als een adviserend en toezichhoudend orgaan.

VRIJWILLIGERS

De Liga krijgt veel hulp en steun van een groot aantal vrijwilligers; maar liefst **86 mensen!** Hierbij werken we met verschillende raden en toegepaste thema's.

De Ligaraad fungeert als denktank voor inhoudelijk, justitieel en beleidsmatig werk. De raad komt elke maand samen om een standpunt te schrijven over bepaalde mensenrechten thema's (zoals hoofddoekenverbod, politiegeweld, pandemie wet).

De Bewegingsraad bestaat uit werkgroepen die nadenken over verschillende campagnes en acties (zoals de Prijs voor Mensenrechten).

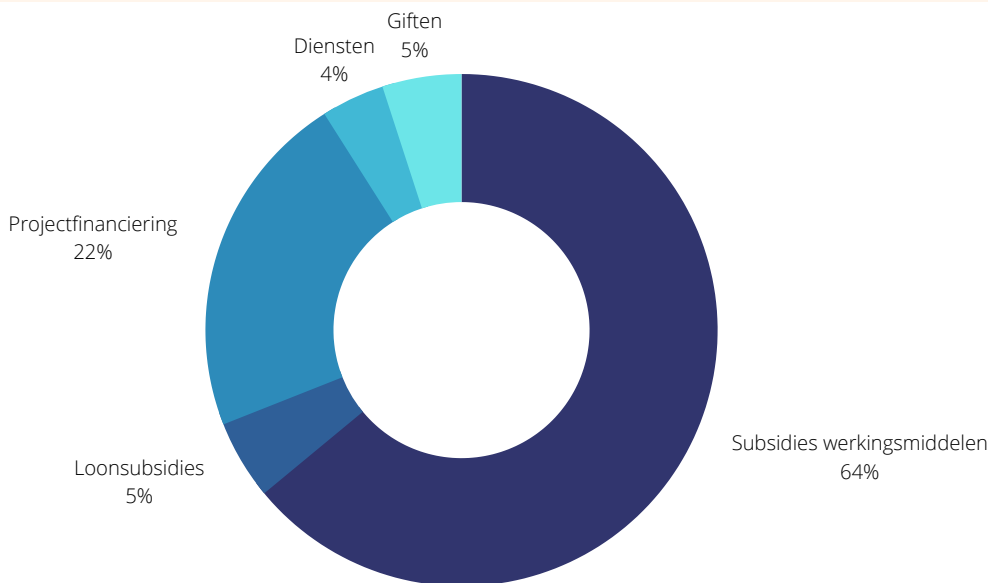
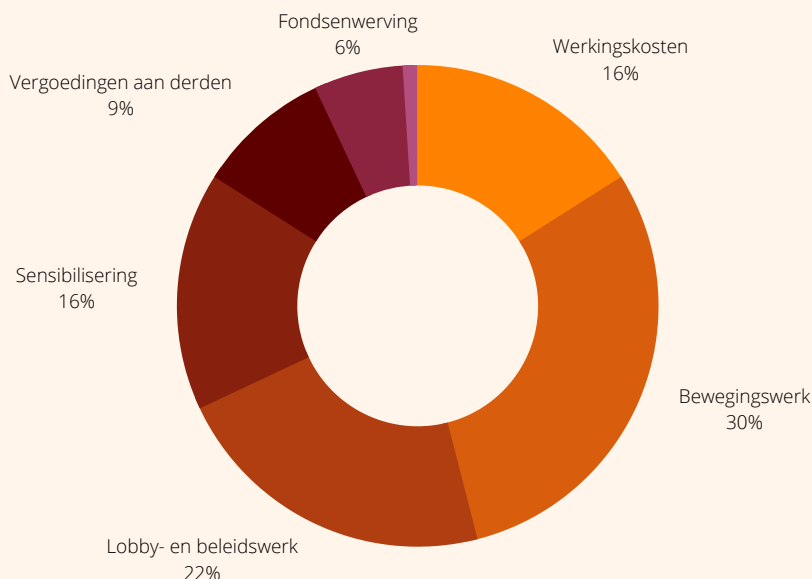
[Klik hier om je te abonneren op onze nieuwsbrief of word gratis lid!](#)

Financiën

De Liga streeft naar een inkomstendifferentiatie. Momenteel wordt een groot gedeelte van de inkomsten gesubsidieerd. Dat deel wil de Liga verlagen, waarbij we als doel hebben om tegen 2025 een meer gediversifieerde inkomsten stroom hebben. Op deze manier worden we minder afhankelijk van overheidssteun.

UITGAVEN

Totaal: € 289.591,69



INKOMSTEN

Totaal: € 325.157,64

Vind je een kritische onafhankelijke stem binnen het middenveld belangrijk? Steun de Liga dan structureel en schenk maandelijks voor ons werk op rekening nummer BE30 8939 4406 6511, **klik hier of scan de QR code.**



Ik steun de Liga eenmalig



Ik steun de Liga structureel

Aan iedereen die de Liga voor Mensenrechten in 2021 heeft gesteund (financieel en inhoudelijk), geliked, gevolgd of lid is: hartelijk bedankt! Dankzij jou kan de Liga haar impact vergroten en onze grondrechten beschermen.

SUBSIDIES

De Liga voor mensenrechten ontvangt overheidssubsidies van het Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA) en de Vlaamse Gemeenschap (departement Cultuur, Jeugd en Media). De Open Society Foundation (OSF) en de Koning Boudewijnstichting (KBS) zijn twee onafhankelijke organisaties waarvan we in 2021 subsidie kregen.



Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg krijgt onze aandacht en vindt plaats op diverse gebieden gericht op het verbeteren van de organisatie. Veelal betreft dat interne processen. Traditioneel verlopen veel van die processen intuïtief en zijn dus niet als procedure vastgelegd en vastgesteld. Door een proces te beschrijven kan het zowel efficiënter als effectiever plaatsvinden. We zijn ons ervan bewust dat de organisatie daardoor niet bureaucratisch moet worden en voldoende flexibel moeten blijven om aan te sluiten bij de steeds veranderende buitenwereld.

We werken samen met Mediwet om de kwaliteitszorg te verbeteren.

Voorbeelden van onderwerpen die in 2021 aandacht gekregen hebben zijn:

- ▶ Invoering van functiekaarten met een duidelijke afbakening van de takenpakketten van de medewerkers.
- ▶ Toepassing van Sharepoint voor betere communicatie tussen de verschillende organen van de Liga.
- ▶ Digitalisering van ons archief, de administratie en de boekhouding.
- ▶ Eenvormige sollicitatieprocedures met onder meer het betrekken van externen in sollicitatiecommissies.
- ▶ Invoering van groeigesprekken met medewerkers.

Eindwoord



Kati, wat verwacht en hoop je voor 2022?

'Ik hoop uiteraard dat alle corona maatregelen opgeheven kunnen worden, dat we geen CST's meer nodig hebben en dat we allemaal vrolijk, vrij en veilig naar buiten kunnen gaan. Ik hoop vooral dat we deze crisis niet zomaar vergeten, maar dat we er lessen uittrekken en meer mededogen hebben. Dat de mensen die de crisis goed zijn doorgekomen beseffen hoe dankbaar we hiervoor mogen zijn en begrip hebben voor diegenen die er wel veel last van hebben gehad. Artikel 1 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens heeft het erover dat iedereen geboren wordt in vrijheid en in waardigheid, maar heeft ook een tweede deel waarin staat dat mensen elkaar in broederlijkheid behandelen. Mijn hoop is dat we wat meer van dat tweede zinnetje kunnen zien. Dat we wat liever zijn voor elkaar, wat meer begrip en respect tonen. Dat het wat duidelijker wordt en meer tot uiting komt.'

Bronnenlijst afbeeldingen

p1. © Pexels (Life Matters)
p1. © Anadolu Agency/ getty images
p5. © Nina Nijsten
p7. © Thomas Nolf
p.8 <https://verlinden.belgium.be/nl/pandemiewet>
p10. © Pexels
p12. © Nina Nijsten
p14. © Nina Nijsten
p15. © Belga
© De Rode Antraciet

p17. ©La Capitale
© LSP
©Dirk Vertommen
© KVDP
©Le Soir
© Hans Verbeke
© KVDP/BRUZZ
p28. <https://workdove.com/diversity-equity-and-inclusion-in-performance-management/>

Iedereen die de Liga voor Mensenrechten in 2021 ondersteunde (Inhoudelijk, financieel), geliked, gevolgd of lid is: hartelijk dank! Dankzij jou kan de Liga haar impact vergroten en onze grondrechten beschermen.



Vind je een kritische onafhankelijke stem binnen het middenveld belangrijk? Steun de Liga dan structureel en schenk maandelijks voor ons werk op rekening nummer BE30 8939 4406 6511, **klik hier** of scan de QR code.



Liga voor Mensenrechten
info@mensenrechten.be
www.mensenrechten.be

Redactie & eindredactie
Liga voor Mensenrechten
Lay-out
Noa van Waveren Hogervorst